

AFGESCHREVEN: [handwritten mark]

996.0
alex
Cesari
15 Jan 1959

17 november 1959

5653/GS 308/994

Betreft: Stemningsrapport

Op 4 november j.l. mocht ik aan Uwe Excellentie een rapport zenden (no. 5355/GS292/942), dat, gelijk ook eerdere berichten dezerzijds reeds hadden gedaan, beschouwingen inhield over enkele trekken van het werk en leven der Europese organisaties bij welke mijn Missie haar taak heeft vervuld. Ik kondigde daarin een nader overzicht aan betreffende de "nationale" zijde van het Brusselse werk.

Het zij mij vergund, Haar hierbij dit overzicht te doen geworden.

Nu dit soort rapporten dezerzijds tot heden een geheim karakter droegen heb ik ook dit document als geheim bestempeld. Mocht Uwe Excellentie echter menen, dat zulks ditmaal overbodige voorzichtigheid is dan zou ik dat best kunnen begrijpen, al zullen dan de verwijzingen naar eerdere (geheime) rapporten moeten worden geschrapt.

Ik betreur het dat Uwe Excellentie dit rapport niet eerder vóór de komende besprekingen te Straatsburg (plan Wigny, colloquium met Parlement) heeft ontvangen. Doch ik was daartoe helaas wegens tijdsgebrek niet in staat, en ik denk ook wel niet dat alles nu te Straatsburg anders zal gaan worden.

Bij de onderhandelingen over beide verdragen van Rome is, naar Uwe Excellentie zich herinnert, de Nederlandse aandrang groot geweest, om vooral aan het "supranationale" element aandacht te geven. De uitkomst is een compromis geworden tussen wat destijds de maximalistische Nederlandse en de minimalistische Franse visie waren.

Is daardoor enerzijds - Nederlandse invloed - voor beide organisaties een Commissie ontstaan, welker voorstellen over belangrijke problemen van het verdragsterrein slechts met eenstemmigheid door de Raad kunnen worden goedgekeurd, en welke rechtstreeks verantwoordelijk is aan het Europees Parlement, anderszijds is de ook door Nederland gewenste Raad van Ministers vooral door Franse aandrang met méér bevoegd-

Zijner Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken,

VERVOLG

heden bekleed dan zulks bij de Bijzondere Raad van Ministers der EGKS tegenover de Hoge Autoriteit het geval is.

Bovendien is een Comité geschapen van de z.g. Permanente Vertegenwoordigers, die uitdrukkelijk niet "suppléants" van de Ministers zijn als b.v. de NAVO die kent. Als secretariaat van dit Comité fungeert het Raadssecretariaat, dat reeds dat van de Bijzondere Raad van Ministers der EGKS was en dat ook in de jaren 1955-1957 voor de onderhandelingen inzake EEG en Euratom en voor het Interimcomité inzake beide verdragen van Rome had gefungeerd.

Tijdens de bijna twee jaren van de werking beider verdragen, dus 1958-1959, zijn voorts een groot aantal werkgroepen en speciale comités in het leven geroepen, waarvan sommige onder leiding van een functionaris of een lid der betrokken Commissie staan, anderen worden geleid door iemand uit de tijdelijk voorzittende missie, en weer andere een volslagen "ad hoc" karakter dragen. Leden dier werkgroepen en comités zijn hetzij leidende functionarissen uit de zes hoofdsteden, hetzij uit de zes missies, hetzij beide, waartoe tusschen de gewoonten tussen de zes landen onderling nogal uiteenlopen.

Voor al dit werk van Raad, Permanente Vertegenwoordigers en andere functionarissen, dragen de nationale regeringen in het Europese vlak een moeilijk te definiëren verantwoordelijkheid jegens het Europees Parlement, en een veel duidelijker verantwoordelijkheid jegens hun nationale Parlement.

Voor een overzicht van al wat op dit terrein gaande is, komen mij de volgende onderwerpen de belangrijkste voor :

- 1.- De Raad.
- 2.- Het Comité van Permanente Vertegenwoordigers.
- 3.- Het secretariaat van beide.
- 4.- Samenstelling en werkwijze van elk der Missies.
- 5.- De Permanente Vertegenwoordigers in hun diplomatieke taken.
- 6.- Het complex van werkgroepen en comités.
- 7.- Nationale contacten met functionarissen in en onder de Commissies, in het Raadssecretariaat, en in andere verbanden.
- 8.- Ruimtelijkverband.
- 9.- Politieke beschouwing.

Hiervan daar wordt ingegaan op conferenties van Ministers der Lid-Staten.

Ik ga ditmaal niet in op de missies van derde landen, dus van staten die geen lid zijn, waaraan ik later graag een speciaal rapport zal wijden.

Aan het slot van ik enige conclusies op.

1.- DE RAAD

De Raad is een orgaan der betrokken Gemeenschap, hij vond destijds om politieke redenen zelfs zijn plaats in de verdragen onmiddellijk na het Europees Parlement, dus vóór de Commissie. De Raad draagt als orgaan een zekere verantwoordelijkheid jegens het Europees Parlement.

Doch in de Raad en per definitie in de diplomatieke conferenties van Ministers uit de zes landen, welke al dan niet in presentie van de Commissie worden gehouden, blijven de Ministers uiteraard de nationaal verantwoordelijke regeerders.

Dit is een opzet welke enerzijds in menige internationale organisatie gebruikelijk is, anderzijds in de z.g. "pre-federale" organisaties soms wordt vergeleken met die van de Senaat in een federatie: nationale of regionale inlag, terwijl dan in de "Volkskamer" der organisatie of federatie de politieke schering der diverse overtuigingen uit het gehele territoir als zodanig wordt aangetroffen.

Binnen het kader van EEG en Euratom ligt het grote probleem in de wisselwerking tussen Commissie en Raad, niet alleen naar de institutionele procedures welke de verdragen voorzien, doch ook in het politieke en persoonlijke vlak.

In de loop van 1958 en 1959 kreeg men een inzicht in de praktische werkmethode van de Raad als orgaan der Gemeenschap: hoe vat hij zijn taak op, hoe vervult hij die aldus opgevatte taak, voldoet dat of niet, wat is er nog te verbeteren? En zowel gezien uit de nationale - voor ons dus de Nederlandse - als uit de "communautaire", dus in casu de Europese hoek.

Op deze problemen zal nu worden ingegaan, waarbij ik niet specifiek de beschouwingen bespreek, welke zijn vervat in het recente parlementaire rapport-Janssen, dat bij Uwe Excellentie bekend is, noch op de documenten welke het Comité van Permanente Vertegenwoordigers heeft gereedgemaakt voor het Straatsburgse "colloquium" van 24 en 25 deser: dese spreken immers voor zichzelf.

2.- Het dubbele karakter van de Raad

Hier worde er slechts aan herinnerd, dat destijds in 1953-1954 in de stukken van de Assemblée ad hoc ter voorbereiding der Europese Politieke Gemeenschap, en ook in de stukken der desbetreffende intergouvernementele conferenties, uitvoerig op de vergelijking van de Raad met een Senaat is ingegaan. Sommigen wilden met name na een zekere inwerkingsperiode der EPG de Raad door een Senaat doen vervangen.

Doch hoe dan ook, het dubbele karakter van de Raad, enerzijds gemeenschapsorgaan, waaraan men met enig recht zelfs het karakter van een mede-executieve naast de Commissie kan geven, en anderzijds een college van nationale delegaties welke "thuis" verantwoordelijk zijn, staat ieder bij het werk

steeds voor de geest. De verlagen onser Regering aan de Staten-Generaal doch dit dan ook gevoelen.

Daarentegen zijn de af en toe gebruikelijke conferenties van Ministers der Lid-Staten, zelfs wanneer zij bij of met de Commissies of de betrokken Commissarissen worden gehouden steeds formeel louter "conferenties", dat is dus: hebben zij geen organieke plaats in het kader der Gemeenschap(pen). Zo ligt het formeel. Politiek gaat het echter bijna steeds wel over het Brusselse werk, waarvoor de besprekingen over het plan-Wigny een duidelijk voorbeeld vormen. Dit is van meer dan theoretisch belang, omdat de Commissies, blijkens mijn vorige stemmingsrapport scherp lettende op de onderlinge taakverdelingen, bevreesd zijn dat men bij versterkte nadruk en hogere frequentie dezer conferenties, gewild (Frankrijk) of ongewild (de andere landen) de kans loopt bij het "Europe des Patries" terecht te komen. In zo een opzet vrees de Commissies, dat haar verdragrol in het gedrang zou komen, en dat haar verantwoordelijkheden tegeover het Europees Parlement gewaar zouden lopen.

Men in 1958 en 1959 op de voorgrond gekomen verschijnsel zijn de conferenties van andere ministers dan de Ministers van Buitenlandse Zaken. Zo waren er, hetzij onderling in kleine kring, hetzij met en soms zelfs op uitnodiging van Commissarissen der EEG, conferenties der Ministers van Landbouw, Financiën, Verkeer, Familiesaken (in wijder verband), Onderwijs (idem). Ofschoon per geval gewoonlijk uitermate nuttig, roepen deze vergaderingen bij sommige instanties der Gemeenschappen soms de vrees op, dat hierdoor het verdragsorganisatie zou kunnen worden doorkruist. In de EGKS heeft men hiervoor reeds een oplossing gevonden. Het vraagstuk is in de Raad der EEG wel eens besproken - ik dank b.v. aan de vooravond van de conferentie van Strass over de landbouw -, doch men ging er nimmer dieper op in. Het plan-Wigny en de documenten van de Permanente Vertegenwoordigers daarover stelden het probleem nog eens. Intussen hebben deze bijeenkomsten vooral voor onderlinge informatie en voor wederzijds informatie tussen de Lid-Staten en de Commissie, grote waarde. Dat er soms (CEMT voor verkeer, WEU voor onderwijs) contact bestaat met of in geografisch wijdere organisatie, ligt bij het huidige Europese bestel, dat nog erg "in de steigers staat" voor de hand, ook al wordt daarover in de kring der zes landen onderling uiteenlopend geoordeeld.

Terloops merk ik op, dat sommige landen de gewoonte hebben, in hun ministeriële delegatie naar dit soort besprekingen hun Brusselse Permanent Vertegenwoordiger in te schakelen, zowel te zijner voorlichting als omdat hij de gevraagde informatie kan geven over een betrokken zakelijk of politiek probleem te Brussel. Bij Nederland is dit tot heden alleen gebeurd te Strass en bij een bijeenkomst der Ministers van Verkeer. Persoonlijk meen ik, dat inschakeling van de betrokken speciale deskundigen der zes missies de beste oplossing zou zijn.

Doch de hoofdvraag is en blijft, hoe de Raden van EEG en Euratom hun per definitie dubbele karakter naar weerszijden tot zijn recht kunnen doen komen, dat is : enerzijds goed gemeenschapsorgaan kunnen zijn, anderzijds nuttig coördinerend werk tussen de Lid-Staten kunnen stimuleren en leiden, en daarbij per land aan hun belangen kunnen denken.

Goede inschakeling van de diverse ontmoetingen tussen andere Ministers dan die van Buitenlandse Zaken is daarbij essentieel en een verdeling der punten van de eventuele "politieke consultaties" tussen Uwe Excellentie en Haar collegas in

- a.- punten voor de Raden als zodanig, en
- b.- punten welke hetzij voorlopig, hetzij steeds diplomatieke conferentiezaken moeten blijven en dus (nog) niet in de "machine" van EEG en/of Euratom komen,

lijkt mij bij elke consultatie op zijn minst raadzaam.

Voor goede samenwerking met de beide Commissies zou een soort periodiek "colloquium" in kleine kring zeer goede diensten kunnen bewijzen.

b.- Wisselwerking tussen Commissie en Raad

Tijdens de onderhandelingen van Val Duchesse heeft onze delegatie de permanente instructie gehad, te wijzen op de principiële ongewenstheid van veel taken voor de Raad en op de feitelijke onwaarschijnlijkheid dat hij geregeld bijeen zou kunnen komen. In 1958 en 1959 is het laatste bewaarheid.

Hierdoor, en ook door tijdsgebrek in de vergaderingen zelf, is nog niet veel terechtgekomen van die wisselwerking tussen de Commissie als executieve en de Raad als "mede-uitvoerend". Gedacht was n.l. aan een sterke wisselwerking, te realiseren door intens persoonlijk contact, welke b.v. in het begrip "overleg" van art. 162 EEG en 131 Euratom nog eens uitdrukkelijk is vastgelegd. Van wezenlijk overleg is echter nog nauwelijks sprake geweest, mede om redenen welke onder het volgende punt (c) beschreven zullen worden. Daardoor is de huidige toestand niet zo als waarop het verdrag had gerekend, doch vindt in de ministeriële vergaderingen eerder een zakelijk "onderhandelen" plaats tussen enerzijds zes ministeriële delegaties onderling, en anderzijds tussen haar en de betrokken Commissie(s). Het ontbreekt te Brussel nog aan dat persoonlijke contact en "overleg" tussen twee colleges dat in de praktijk zo nuttig zou kunnen zijn en dat in de verdragen de kern van de institutionele opzet was. Dat Nederland thans bewaarheid ziet wat het bij de onderhandelingen steeds heeft gevreesd kan geen troost zijn.

Insiddele ligt er wel troost in het feit, dat de inloopperiode nog maar zo kort is geweest, waar echter weer tegenover staat, dat juist in de nu komende tijd de grote problemen weder gemeenschappen tussen Raden en Commissies zullen moeten worden aangemeden en opgelost.

c.- Enkele opmerkingen over de Raadsvergaderingen

In mijn brief van 10 augustus j.l. no. 3905/673 meende ik Uwer Excellentie reeds enige suggesties te mogen doen voor de zes maanden van Haar voorzitterschap, thans op het tweede halfjaar van 1960 gesteld.

Er is dus het feit, dat zowel van "nationale" zijde als uit de hoek der beide Commissies dikwijls de klacht wordt gehoord, dat de Raad zowel bij EEG als bij Euratom alsook bij de z.g. gemeenschappelijke punten beider organisaties, nog geen college schijnt te zijn, doch eerder de indruk maakt van een telkens anders samengestelde "conferentie", hetgeen grondig overleg met de Commissies bemoeilijkt.

Dit is feitelijk wel juist. In de eerste plaats is de samenstelling van de Raad aan grote wisselingen onderhevig. Reeds binnen twee jaren sinds het begin van het werk zijn Uwe Excellentie en Haar Ambtgenoot von Brentano thans de enige veteranen. Regeringswisselingen hebben de aanvankelijke andere ambtgenoten van Uwe Excellentie door andere doen vervangen.

Deze veranderingen worden nog eens verscherpt doordat er bovendien niet alleen nieuwe Ministers naast de Ministers van Buitenlandse Zaken komen, doch bij sommige delegaties de gewoonte ontstaat, dat deze Minister van Buitenlandse Zaken gaan vervangen. Zo zeide enerzijds soms Minister Couve de Murville dat hij geen tijd heeft voor punten, waarvan de politieke zijde niet de eerst in het oog vallende is, en zeide b.v. Staatssecretaris Giscard d'Estaing dat hij het moet zijn die de financiële punten behandelt. Bij de Duitse delegatie was dat vaak het geval bij de taakverdeling tussen EEG en Euratom. De Italiaanse regering zond op oogen-schijnlijk wat grillige wijze telkens verschillende Ministers, zelfs naar de voorzittersplaats.

Ook het enorme aantal ambtelijke adviseurs maakt vaak, dat de besprekingen moeilijk zijn omdat immers in een stampvolle grote zaal de betoogtrant vaak vanzelf er minder ene is van "overleg", dan in kleinere kring mogelijk zou zijn. Ook dese opmerking is er een, welke ik te Brussel steeds meer hoor maken. Feit is, dat b.v. ter Raadsvergadering van 14 oktober ons eigen land acht plaatsen aan de ministeriële tafel opeiste, tegenover drie of vier voor elk der andere landen, terwijl daarachter nog een zeer grote schare deskundigen had plaatsgenomen.

Tussen de Permanente Vertegenwoordigers en de afgevaardigden der Commissies in hun Comité is hierover dezer dagen gesproken: zij waren het er over eens dat verbetering mogelijk is wanneer men zich zou houden aan het voorschrift van art. 3 van het Reglement (toegangsbewijzen, en dan in beperkt aantal gelijk bij de NAVO) en wanneer elke delegatie en Commissie haar speciale experts slechts bij het betrokken agendapunt oproept. De "algemene adviseurs" zouden uiteraard steeds aanwezig moeten zijn. Doch in elk geval ware per land na te gaan, hoe men de beste techniek kan vinden en daarna zou men spoedig eens kunnen proberen tot een onderlinge regeling te komen.

Dat men zou moeten overgaan tot bijeenkomsten van de Eerste Ministers, gelijk b.v. nog onlangs door de heer Marjolin in het Economisch en Sociaal Comité is geopperd, om als het ware boven de techniek uit te komen en grote lijnen te kunnen volgen, lijkt mij niet het punt te zijn: zo een bijeenkomst is reeds eenmaal (Guy Mollet) gehouden, doch het is zowel voor deze Kabinetshoofden zelf als voor de gehele organisatie een m.i. te zware opzet. Dát het is geopperd beweijst echter wel hoe ongerust men is geworden over de praktijk.

Kern der zaak is ook hier: goede coördinatie tevoren en een rustig overleg met de Commissie(s), waartoe de "thuis" getroffen afspraken uiteraard ruimte moeten laten. Hier kom ik echter op een niveau, waarover ik geen oordeel mag pogen te formuleren.

2.- HET COMITÉ VAN PERMANENTE VERTEGENWOORDIGERS

In verschillende discussies in het Europees Parlement is van ministeriële zijde herinnerd, en ook de Commissies deden zulks wel, dat het Huishoudelijk Reglement van de Raden over dit Comité het volgende zegt: (art. 16)

"Krachtens art. (155 EEG en 121 Euratom) ~~424~~ tweede alinea van het Verdrag wordt een Comité bestaande uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten ingesteld.

Dit Comité heeft tot taak, de werkzaamheden van de Raad voor te bereiden en de hem door de Raad verstrekte opdrachten uit te voeren.

Het kan werkgroepen instellen en deze belasten met het verrichten van bepaalde voorbereidende werkzaamheden of studies welke het omschrijft.

Behoudens andersluidend besluit van de Raad wordt de Commissie uitgenodigd, zich te doen vertegenwoordigen bij de werkzaamheden van dit Comité en van de werkgroepen.

Het Comité wordt voorgezeten door de afgevaardigde van die Lid-Staat, waarvan de vertegenwoordiger in de Raad met het voorzitterschap is bekleed. Hetzelfde geldt voor de werkgroepen, behoudens andersluidend besluit van het Comité.

Minister Larock heeft het destijds als volgt gepreciseerd.

"Hij wenst te preciseren dat duidelijk dienstvast te staan dat de verantwoordelijkheid voor de door de Raden te nemen besluiten volledig in handen der Ministers zelf moet blijven. Het Comité van Permanente Vertegenwoordigers beschikt dus niet over beslissingsbevoegdheid. Het is zijn taak de besluiten van de Raden voor te bereiden en de opdrachten die hem door de Raden worden toevertrouwd uit te voeren."

Ook is het aan Uwe Excellentie bekend, dat de kritiek uit Europees-parlementaire hoek tot hoeden vooral op het volgende neerkwam: te veel nadruk op dit comité, dat compromissen met de vertegenwoordigers der Commissies zoekt en aldus de voorstellen der Commissies versuurt en de verantwoordelijkheden van Commissarissen én van Raad tegenover het Parlement onduidelijk maakt, waarneest tegen het institut der Permanent Vertegenwoordigers als beweerde "plaatsvervanger van zijn Minister" en als diplomatiek functionaris bezwaren zijn geopperd, welke hieronder sub 5 aan de orde zullen komen.

De werkwijze van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers heeft zich in de loop der jaren 1957 (Interim Comité), 1958 en 1959 als volgt ontwikkeld:

Ten tijde van het Interim Comité ging het om de opzet der komende organisaties, en om het voorbereiden van de eerste materiele probleemstellingen. Daar er nog geen Commissies waren, werd het "Europees" element niet anders vertegenwoordigd dan in instructies en geest van de leden van het Comité, en van hun nationale medewerkers, en ook van het secretariaat-Calnes.

Mit laatste is een interessant punt. Immers, toen in begin 1958 beide Commissies kwamen en zij geleidelijk hun apparatus opbouwden, kwam de grote nadruk voor de "Europese executieve" bij haar te liggen, en het secretariaat-Calnes moest daarvan de consequenties aanvaarden. Ik zeg niet dat het zulks misliet, doch ik meen wel te moeten zeggen dat het deze essentiële verandering moeilijk ontving. Het was alsof vooral de heer Calnes persoonlijk er moeite mee had, werk af te staan, dat hij steeds had versorgd en waarvoor zijn staf allang nogal belangrijk was uitgebreid. In plaats van te worden het secretariaat van Raad en Comité van Permanente Vertegenwoordigers dat op de stukken der Commissies de reacties moest gereedmaken, wilde het het hoofdkwartier blijven, waar de voorstellen zelf werden ontworpen. Mede hierdoor ontstond alras spanning met de Commissies. Trouwens, ook de nationale delegaties, nu tot Missie georganiseerd, verwekten de nieuwe toestand niet gunstelijk: de oude gewoonte, slechts in elkaar de tegenspelers te vinden, speelde ons vaak parten, en ook in de hoofdsteden werd het nieuwe beeld niet overal snel vertoerd. Zo lag ik sommige moeilijkheden van 1958 uit.

Doch de nadruk moet nog op iets anders liggen. En wel op de vaak door de Commissies en door de Parlementaire Vergadering gekritiseerde naliging en gewoonte van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers, tusschen de ses missies compromissen te sluiten opstellen welke de Commissie had ingediend: daardoor kan wel vaak overeenstemming tussen Raad en Commissie worden voortbrengd, althans gemakkelijker gemaakt, doch het valt niet te ontkennen dat daardoor de stukken der Commissies, wanneer zij de Raad bereiken, reeds waren versuurt en in de Raad soms algeens werden herzien. Dat op deze wijze de verantwoordelijkheden jegens Straatsburg werden verzwakt, staat n.i. vast; dat dit echter in het eerste tijdvak van bestaan van zijn geweest ook. Dit laatste wordt niet door ieder erkend.

Wat was tersake bij de onderhandelingen bedoeld? Men had toen de volgende gang van zaken op het oog: de Commissie stelt haar voorstel op, nadat zij de nationale gegevens heeft verzameld. Dat voorstel gaat "gaaf" naar de Raad; daar wordt beraadslaagd en waarnodig gestemd, zó dat het Parlement steeds aan de hand der diverse documenten kan nagaan, wát de Commissie heeft voorgesteld, en wát de Raad daarmee heeft gedaan.

Doch strakke nakoming van de verdragsbedoelingen bleek des te meer onmogelijk, toen enerzijds de stapels dossiers zich opstapelden, en anderzijds de Ministers niet de mogelijkheid zagen, vaak en vrij lang bijeen te komen. Het werd in het belang van zowel de regeringen, alsook van de Commissies, in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers véél werk te doen.

De Commissies hebben - eenmaal "gevoelig" geworden - hierin langer geaarseld dan de zes regeringen. Doch men kan toch wel zeggen dat nu, aan het einde van het tweede werkjaar, van beide zijden de wil bestaat, het genoemde Comité tot ontmoetingspunt te maken, waar:

- a. de Commissies kunnen horen, wat er in de landen over een bepaald vraagstuk in eerste instantie wordt gedacht,
- b. de Commissies haar eerste ontwerp-voorstellen (nog eens) aan de zes meningen kunnen toetsen,
- c.- intussen ook die zes meningen aan elkáár worden getoetst,
- d. menig punt voor de Raad tot hamerstuk kan worden gemaakt, en
- e. waar op menig gebied, waarover de bespreking grotendeels of geheel aan de Ministers moet blijven, de probleemstelling in onderling overleg plaatsvindt.

Dat alras, zowel voor punt a. - de "factfinding" - als ook voor de andere punten, werkgroepen nodig waren, ligt voor de hand. Het blijft dan vaak een vraag, welke de plaats van zo een werkgroep moet zijn, n.l. of haar ontstaan en resultaat eerder aan de Commissie-zijde dan aan de Raadszijde moeten liggen; op dit vraagstuk wordt hieronder sub 6.- teruggekomen.

Samenfattend kan over de werkwijze van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers dus het volgende worden opgemerkt:

- I.- het vond zijn plaats in de gemeenschaps-machins,
- II.- het draagt echter overeenkomstig verdrag en Raads-reglement geen eigen verantwoordelijkheid,
- III.- het komt minstens eenmaal per week bijeen, en heeft dan steeds een overkropt programma,
- IV.- waarbij zijn werk echter door vele werkgroepen in eigen of ander verband terdege wordt verlicht.

De voordelen van dit systeem zijn m.i. de volgende : er is een vast comité met sterke continuïteit dat zowel de nationale standpunten onderling vergelijkt alsook tot vergelijk poogt te komen met de Commissie over de meeste punten van de door haar te redigeren of geredigeerde voorstellen voor de Raad; het bereidt de Raadszittingen en soms de ministeriële conferenties voor, en is knooppunt voor het moeilijke overleg over data en agendas. Kortom, zonder dit Comité zouden de Ministers permanent te Brussel moeten verkeren.

De nadelen zijn m.i. deze : het Comité verstikt bijna in kleinigheden; het roemt de interessante vraagstukken voor de Ministers een beetje teveel af, waarvoor het ministeriële tijdsgebrek echter een geldige reden is.

De conclusie kan dan deze zijn : veel hangt af van de wijze waarop de individuele missies haar instructies krijgen, en van de ruimte welke haar daarin wordt gelaten, alsmede van de individuele opvattingen der missies over hun strategie en tactiek; tenslotte hangt zeer veel af van goede verhoudingen van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers en van elke individuele Permanent Vertegenwoordiger met de leden en de staf beider Commissies.

3.- HET SECRETARIAAT

Art. 17 van het Huishoudelijk Reglement der Raden bevat over het secretariaat de volgende bepalingen :

"De Raad wordt bijgestaan door een Secretariaat onder leiding van een Secretaris-Generaal. De Secretaris-Generaal wordt door de Raad met eenparigheid van stemmen benoemd.

De Raad beslist over de organisatie van het Secretariaat.

Elk jaar voor 30 juni legt de Secretaris-Generaal aan de Raad de ontwerp-raming voor van de uitgaven van de Raad. Vóór 1 september zendt de Raad zijn raming aan de Commissie.

Behoudens de bepalingen van het financieel reglement bedoeld in art. 179, tweede alinea, van het Verdrag, beheert de Secretaris-Generaal de gelden die ter beschikking van de Raad zijn gesteld. "

Een formele beslissing over de organisatie, als hierin bedoeld, is nimmer genomen; gewerkt wordt het het secretariaat zoals het reeds sinds 1951 in de EGKS bestond, versterkt sinds eerst de jaren der onderhandelingen over de nieuwe verdragen, later sinds de inwerkingtreding der beide verdragen van Rome.

Kritiek op het secretariaat is geuit :

- a.- uit de "nationale" hoek zelf,
- b.- door de Commissies,
- c.- door het Europees Parlement.

Zij komt op het volgende neer :

Uit de hoek der regeringen vindt men dat het secretariaat wat zwaar is geworden, en dat het taken vervult welke eigenlijk niet aan dit secretariaat toekomen. Hierin stemt het oordeel in de zes landen onderling niet geheel overeen. Kritiek op teveel ambitie kwam tot heden vooral uit Nederland, waartegenover vooral Luxemburg, doch ook Italië het meest kritiekloos zijn. De Franse opvatting komt dicht bij de Nederlandse; dit heeft niets te maken met "l'Europe des Patries" waarvoor zij andere gedachten hebben. De Duitse gedachten stemmen ongeveer overeen met de Italiaanse. De Belgen toonden nimmer een duidelijke mening terzake.

Mijn Missie heeft hierover reeds in 1958 gerapporteerd, doch de zaak is in Nederlandse kring, zo meen ik, nog niet doorgesproken.

Het Parlement ziet, in zijn politieke nadruk op de Europese taken der Commissies, de staf-Calmes als een stok in het wiel, in zijn overdrijving ten onrechte. Dit punt kwam vooral uit bij de begrotingsbehandeling voor 1959; ik ben benieuwd, hoe het bij de begrotingsdiscussie voor 1960 zal zijn.

Het oordeel dat op de Nederlandse Missie bestaat, komt ongeveer op het volgende neer : het secretariaat is onmisbaar, en alles hangt af van zijn institutionele visie en takt; alsmede van zijn samenstelling en techniek.

Dit laatste wordt thans gunstig beoordeeld. Technisch worden er bergen werk verzet, de samenstelling is vermoedelijk, wanneer zij voorlopig nagenoeg stationnair blijft, niet te zwaar noch te groot. Men vergete niet dat er onafzienbare tijd voor het werk van factfinding en voor de vertalingen in de vier talen moet worden verzet. Over institutionele visie en takt is nog wel iets te zeggen. De heer Calmes en sommige zijner stafleden zien zichzelf nog teveel als politieke ingenieurs en redacteuren en zijn nog te dikwijls doortrokken van een uit de oude dagen - zie hierboven - daterende nijd op de Commissies. Bovendien heeft de heer Calmes met een enkele zijner naaste medewerkers een stijl van ageren welke teveel lijkt op een afvangen van grote en vaak kleine vliegen uit de handen der Commissies : verhalen zijn vaak opgeblazen, er heerst soms ineens paniek. Nu zijn sommigen aan de zijde der Commissies ook hunnerzijds wel aan het vliegen vangen, maar toch zou de heer Calmes gesierd kunnen zijn met wat meer teuggeest in het gehele organisatieverband en met wat meer zelf-beperking. Daar hij echter vooral technisch wittend is, zie ik hier geen probleem dat ingrijpen van ministeriële zijde behoeft.

Ik merk hierbij op, dat aangenomen wordt, ook door beide Commissies, dat op korte termijn ook voor het Raadssecretariaat dat efficiency onderzoek zal plaatsvinden dat de Raden en Commissies bij de begrotingsbehandeling voor 1960 afspraken. Dit verheugt mij, want ik had er reeds sinds het jaar van het z.g. Interim Comité (1957) op aangedrongen. Het zal zaak zijn dat beide Raden terzake spoedig maatregelen nemen.

4.- SAMENSTELLING EN WERKWIJZE VAN DE MISSIES DER LID-STATEN

Hieronder zal worden besproken :

- a) hoe de zes missies zijn samengesteld,
- b) hoe zij werken,
- c) hoe hun onderlinge contacten zijn.

Kom ik hierbij af en toe op het terrein van de diplomatieke taken der Permanente Vertegenwoordigers, welke eigenlijk onder punt 5 thuisbehoren, dan is dat omdat dit niet te vermijden valt. Immers, de organisatorische taken in de Gemeenschappen en de diplomatieke bij de Gemeenschappen lopen in het werk van elke dag dooreen en hebben ook in meer theoretische zin met elkaar te maken.

a) Samenstelling

Belgische Vertegenwoordiging

Permanente Vertegenwoordiger	1	
Speciale Adviseur (van Tichelen)	1	
Britenlandse Dienst : 4 Raden		
1 Secretaris	5	
Economische Zaken : 2 secretarissen	<u>2</u>	9
Administratief Personeel :		
kanselier	1	
archivist	1	
secretarissen	4	
telefoniste	<u>1</u>	<u>7</u>
	Totaal	16

N.B. De taak van de Belgische Vertegenwoordiging wordt aansienlijk verlicht door de omstandigheid, dat werkgroepen etc. meestal bijgewoond worden door de rechtstreeks bij het punt betrokken functionarissen der onderscheiden Ministeries.

Een scherpe scheiding tussen de werkzaamheden van de Vertegenwoordiging en van de Ministeries bestaat derhalve bij de Belgen niet.

Duitse Vertegenwoordiging

Buitenlandse Dienst	6	
Persattaché	1	
Kanselier	1	
Economische Zaken	4	
Justitie	1	
Landbouw	1	
Arbeid	1	
Transport	1	16
	<hr/>	
Lagere technische ambtenaren (vergelijkbaar met B-rang)		9
		<hr/>
		25

Administratief personeel etc.

archief	3	
secretarissen	10	
telefoniste	1	
chauffeurs	3	
bodes	4	
nachtwaker	1	22
	<hr/>	
	Totaal	47
		<hr/>

Frans Vertegenwoordiging

Buitenlandse Zaken	5	
Economische Zaken	2	
Atome Commissariaat	1	
Overzeese gebieden	1	9
	<hr/>	

Begin 1960 zal de staf versterkt worden met 3 à 4 extra functionarissen.

Administratief personeel etc.

archief	2	
secretarissen	6	
bodes	2	
chauffeur	1	11
	<hr/>	
	Totaal	20
		<hr/>

Ook het administratief personeel zal op korte termijn worden uitgebreid.

Italiaanse Vertegenwoordiging

Leden Buitenlandse Dienst	4	
Conseiller Commercial	1	
Conseiller Social	1	
Technische attachés voor transport, overzeese gebieden, industrie, landbouw, buitenlandse handel, financiën	5	
Binnenkort verwachtbaar een al- gemene functionaris uit Ita- liaans Somaliland	1	
Kanselier	<u>1</u>	14
Administratief personeel etc.		
archivisten	2	
documentalist	1	
secretarissen	5	
bodes	2	
chauffeur	<u>1</u>	11
Totaal :		<u>25</u>

Luxemburgse Vertegenwoordiging

Permanent Vertegenwoordiger	1	
Buitenlandse Zaken : 2 Raden		
1 Secretaris		
1 Attaché	<u>4</u>	5
Administratief personeel		
secretarissen	<u>4</u>	<u>4</u>
Totaal :		<u>9</u>

N.B. De Luxemburgse Missie krijgt geen of weinig instructies zodat haar kantoorarbeid zich vrijwel bepaalt tot eigen studie en rapportage.

Nederlandse Vertegenwoordiging

Ambassadeur	1	
Buitenlandse Zaken	3	
Economische Zaken	1	
Financiën (tariefkwesties)	1	
Financiën	1	
Landbouw	1	
Verkeer	1	
Kanselier	<u>1</u>	10
Administratief personeel etc.		
archief	2	
secretarissen	7	
bodes	2	
chauffeur	<u>1</u>	12
Totaal :		<u>22</u>

N.B. In tegenstelling tot de andere missies heeft de Neder-

landse Vertegenwoordiging geen rechtstreekse telexverbinding. Een te groot deel van de tijd der beide bodes wordt daardoor in beslag genomen voor het heen en weer lopen naar de Ambassade.

b) Hoe werken de Missies ?

Vooreerst zij opgemerkt, dat er tussen de zes missies en hun Hoofden een vrij parallelle taakopvatting bestaat, gegroeid in bijna twee jaren verdrags-praktijk. Deze opvatting komt in grote lijn neer op het besef dat de individuele Permanent Vertegenwoordiger, dat zijn medewerkers, en dat het Comité van Permanente Vertegenwoordigers tot taak hebben het werk van de Raden als geheel en dat van hun Minister in de Raad zoveel mogelijk voor te bereiden en te verlichten; en dat zulks moet gebeuren in constant goede verhouding tot de beide Commissies en haar staven; en dat incidentele of algemene spanningen over verdragstoepassing tussen hun land en hetzij een der Commissies hetzij een der andere landen, onomwonden moeten worden uitgesproken.

Gelijk gezegd, maakten de Commissies het eerste deel van deze taakopvatting pas in 1959 geleidelijk gemakkelijker en interessanter; over de noodzaak van veel persoonlijk contact tussen Commissieleden en individuele Permanente Vertegenwoordigers heeft ook bij de Commissies nimmer enige aarzeling bestaan.

Intussen bestaan er uiteraard toch wel nuances tussen de opvattingen der zes individuele Permanente Vertegenwoordigers. Die zijn niet gemakkelijk in het kort concreet weer te geven; de volgende schets lijkt mij verantwoord.

De Belgische Permanent Vertegenwoordiger, de heer van der Meulen, is zakelijk zó goed op de hoogte, ook van de zaken der EGKS, dat hij bijna altijd zakelijk en vrij weinig over de politieke achtergrond praat, waarschijnlijk óók omdat men hier in Brussel talloze andere Belgische instanties vindt die dat doen. Ik heb reeds eerder gerapporteerd over de moeilijkheden welke hierdoor soms ontstaan : waar de Belgische zaken niet alle over mijn collega lopen, is ons contact over EEG en Euratom met de Belgen niet steeds gemakkelijk. Overigens leg ik grote nadruk op de bekwaamheid en kennis en ervaring van de heer van der Meulen : hij heeft in de kring der Permanente Vertegenwoordigers veel gezag, ook door zijn grote betrouwbaarheid. Wat mij opvalt, is dat hij vaak met enig gemak zijn regering bindt op punten waarop hij geen instructie heeft, doch waarin hij dan later zelden wordt afgevalen. Zijn Missie is kleiner dan de onze, wat zonder twiifel samenhangt met het feit dat zij in Brussel over het gehele administratief regeringsapparaat kan beschikken.

De Luxemburgse Permanent Vertegenwoordiger staat vrijwel alleen met een paar medewerkers. Hij leunt echter zoner op de Belgen, dat hij, gelijk de heer Schaus tijdens de onderhandelingen en tijdens het jaar 1957 en ook in 1958,

bijna steeds zwijgt of zich bij de Belgische interventies aansluit. Trouwens, de heer Borschette vertelde mij nog onlangs, nimmer instructies te krijgen en eigen vrijheid van handelen te hebben; of dit wel geheel zo is, weet ik niet. Nu Luxemburg van januari tot ultimo juni 1960 gaat presidieren, krijgt mijn Luxemburgse collega tijdelijk versterking, welke echter kans heeft, blijvend te zullen worden: hij kan het werk nauwelijks aan. De heer Borschette is een prettige open figuur en heeft een helder verstand en veel ervaring. Belooft hij steun, dan komt hij, gelijk ook onze Belgische collega, die belofte steeds na, doch hij belooft het niet graag.

De Italiaanse Missie heeft de oude rot Cattani tot haar Hoofd, waarbij zij aan werk en aan invloed wél vaart: hij verzet veel werk en zijn invloed is groot. Zijn rijpe ervaring omvat ook de OEEB, wat hem bevriend heeft gemaakt met velen die hier geleidelijk uit Parijs zijn komen werken. Zijn stijl is typerend voor zijn land: hij filosofeert bij bijna alles, hij gaat graag in grote lijnen met iets accoord in afwachting van preciseringen in Rome, dat hem dan - en dit is niet Italiaanse, doch bewijst zijn sterke positie te Rome inderdaad in de grote lijnen bijna nooit désavoueert. Die lijn is werkelijk Europees, óók waar men zou verwachten dat zij meer nationaal Italiaans zou zijn, doch zijn ervaring en voorzichtigheid leggen hem telkens wel de nodige zelfbeperkingen op. Hij is de beste voorzitter die wij hebben gehad, al zou Snoy hem, was hij nog hier, wel evenaren; in begin 1958 was de positie voor Snoy wat meelijker, al was deze grote Belg ook toen een prima voorzitter, gelijk hij dat in het Interim-Comité steeds was geweest. Cattani werkt veel af in persoonlijk contact met leden der Commissies, ook - wellicht vooral - met zijn niet-landgenoten. De bijna onmogelijke Italiaanse werkuren der missie bewijzen wel hoe hard er daar gewerkt wordt.

De Franse Missie staat na de benoeming van de Carbonnel tot Secretaris-Generaal aan de Quai d'Orsay, onder de tijdelijke saakgelastigde Mille, die nu spoedig het werk kan overgeven aan de nieuwebenoemde, Ambassadeur te Tunis, Gorsse. Mille had wel invloed, omdat hij veel ervaring heeft en betrouwbaar is, doch hij lagde zich veel beperking op, in afwachting van zijn nieuwe Permanent Vertegenwoordiger. De Carbonnel wist in korte tijd zeer veel invloed te krijgen, naar beide Commissies zeggen vooral doordat Parijs gewoonlijk deed wat hij op zijn gezag mogelijk achtte. De missie zelf heeft tot heden hier het voorbeeld gegeven van wat coördinatie met de nationale deskundigen uit de hoofdstad in werkgroepen moet zijn: zelden is er in de Franse gelederen aarzelend of tegenstrijdigheid, en het schijnt dan ook dat dagelijks de uit Parijs overkomende ambtenaren op de missie "hun herleges komen bijzetten" en vice versa. De prima samenstelling der missie maakt dat herenzijds mogelijk.

Daarentegen is de Duitse Missie, ondanks haar numerieke sterkte, het voorbeeld van hoe men niet coördineert: mijn collega Prof. Ophuels staat vaak voor de moeilijkheid dat hij de zaken niet genoeg kent, of zijn stukken niet heeft, of de instructies uit Bonn niet op tijd heeft gekregen... of het daarmee niet eens is, waarbij dan de interne conflicten in zijn delegatie soms aan tafel in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers worden uitgevochten, wat voor ons wel een vernakelijk maar zakelijk toch droevig schouwspel is. De invloed van Ophuels is desondanks vrij groot, niet alleen omdat hij veel ervaring heeft, maar ook omdat hij op juridisch-institutioneel terrein zeer geleerd en zeer Europees is. In 1958 en begin 1959 werkte hij veel aan de samenwerking met de Fransen alhier, mij véél te veel: dat is nu wat afgezwakt, ten eerste omdat deze tendentie de laatste tijd politiek wat minder sterk schijnt te zijn dan eerst, voorts omdat hij het bij ontstentenis van een Franse Permanent Vertegenwoordiger sinds deze zomer minder goed kón doen. Tegenover de Benelux-landen is hij vaak de minst soepele; het is alsof in zijn geest twee dingen met elkaar strijden: enerzijds vindt hij ons "maar klein", anderzijds benijdt hij ons de Benelux-band. Of dat werkelijk tegenstrijdig is, dan wel psychologisch samenhangt, is een interessante vraag.

Op onze eigen Nederlandse Missie ga ik niet in. Wensen over haar numerieke versterking richt ik dezer dagen per brief tot Uwe Excellentie. Wel merk ik op, dat wij bekend staan als hebbende de meest gedetailleerde instructies. De persoonlijke verhoudingen met alle betrokken instanties zijn goed.

De moeilijkheden voor elke der zes missies zijn in hoofdzaak de volgende:

- a) het vinden van tijd voor rustige bestudering der documenten,
- b) het verdelen der medewerkers over de talrijke vergaderingen, vooral van werkgroepen,
- c) het tijdig krijgen van instructies uit de nationale hoofdstad en het onderling verwerken ervan,
- d) de coördinatie van - althans mét - het optreden der in aantal steeds toenemende nationale deskundigen uit de hoofdstad, die de diverse werkgroepen en comités "bemannen", en het tijdig verkrijgen hunner rapportage,
- e) en-uiteraard - het inpassen der hoogst nuttige reizen naar de hoofdstad, in het reeds zo óvervolle programma.

Voor efficiënt werk gaat het dan dus om de juiste keuze aan numerieke sterkte en aan knappe en ervaren missie-leden.

e) De onderlinge samenwerking

Buiten het werk van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers, is er ook vaak persoonlijk contact tussen de zes Hoofden van Missie - of tussen medewerkers - waarbij dan dus de beide Commissies niet vertegenwoordigd zijn, uitzonderingen ad hoc daargelaten, en soms ook het secretariaat

niet. Hierbij moet ik enigszins vooruitlopen op het onderlinge eigenlijke diplomatieke contact, hieronder in punt 5 nader besproken.

Het eerste dat hierbij moet worden opgemerkt, is dat er vrij spoedig een einde is gekomen aan een vervelende en ook onjuiste gewoonte welke de heer Calmes aan het einde van het Franse voorzitterschap (eerste halfjaar 1959) poogde ingang te doen vinden : om n.l. over alles en nog wat, in kleine kring te vergaderen zónder de afgevaardigden der Commissies. De Italianen hebben dat afgevoerd : wanneer de zes Permanente Vertegenwoordigers nu in besloten kring X bijeenkomen, dan is dat hetzij over de ministeriële data, hetzij over vragen welke de Ministers van Buitenlandse Zaken als diplomatieke conferenties aangaan. De vrees beider Commissies, dat er het gebruik zou ontstaan om in strijd met art. 16 van het Huishoudelijk Reglement der Raden buiten de Commissies óm te vergaderen, is hierdoor weer wat verdwenen.

Dit wil uiteraard niet zeggen, dat de zes Permanente Vertegenwoordigers niet af en toe een persoonlijk gesprek bij hun voorzitter hebben om vóóroverleg te plegen over de "nationale" houdingen over bepaalde vraagstukken. Doch dat is iets anders, daar zij daar geen zaken áfdoen, wat in de periode-de Carbonnel wél meermalen geschiedde. Toen waren het vergaderingen, thans zijn het persoonlijke gesprekken.

Dit heeft ook het voordeel, dat wij nu ontkomen aan een gevaar dat de genoemde methode-Calmes inhield : dat er namelijk onverhoeds punten ter tafel kwamen, waarvan deze of gene der Permanente Vertegenwoordigers onvoldoende op de hoogte was, waardoor hij vaak, weer op zijn Missie teruggekeerd, terecht de teleurstelling zijner gespecialiseerde medewerker(s) opriep.

Daarentegen ontstond nu geleidelijk een éndere gewoonte, welke mij heilzaam voorkomt : dat namelijk een lid ener Commissie de Permanente Vertegenwoordigers bijeen nodigt op zijn kamer, hetzij om hun een toelichting te geven op een bepaald voornemen zijnerzijds of zijdens de Commissie, dan wel om een bepaalde procedurevraag of een vooral politiek punt met hen te bespreken. Cattani bevorderde zulks enige malen, en op een enkel geval na, werkte het bevredigend doordat wij in staat waren enerzijds onze regering vóórbericht over iets te geven, en anderzijds het betrokken Commissielid in vereend pogen van een gevaarlijk voornemen af te houden of af te brengen.

Zeer veel hangt hier af van de takt en voortvarendheid van de voorzitter der Permanente Vertegenwoordigers. De huidige Italiaanse president is ook hierin bijzonder goed.

Vrij geregeld "social" contact ten huize der diverse Permanente Vertegenwoordigers, al of niet met leden of Directeuren-Generaal der twee Commissies, bevordert de goede onderlinge verstandhouding.

5.- DE PERMANENTE VERTEGENWOORDIGERS IN HUN DIPLOMATIEKE TAKEN

Nationale missies bij internationale organisaties zijn een bekend verschijnsel. Men treft ze o.a. aan bij de Verenigde Naties en bij haar regionale Commissies, bij de NAVO en de OEES, waar ze ook meer interne taken in de organisatie hebben.

De EGKS kent ze niet : de Hoge Autoriteit meende dat de nationale opvattingen in de Bijzondere Raad van Ministers tot uiting behoorde te komen, en dat de COCOR daarvoor de zaken zakelijk kon voorbereiden zonder dat deszelfs leden (der COCOR) diplomatieke functies uitoefende. Zulks was bij de onderhandelingen voor de EGKS reeds geuit.

Dat het Europees Parlement er bezwaar tegen heeft, vooral via de socialistische fractie, en deze vooral via Jhr van der Goes van Waters, ligt m.i. aan de overweging dat een Lid-Staat in en niet naast de organisatie staat, vooral waar het een "gemeenschap" betreft.

De praktijk is zo, dat wij niet altijd (kunnen) onderscheiden waar wij organisatorisch, en waar wij z.g. diplomatiek werk bij de EEG en Euratom verrichten, doch dat het voor ieder alhier wel is komen vast te staan, dat er missies der Lid-Staten moeten zijn, en dat het dan normaal is dat zij een diplomatieke status hebben.

Hier bij de EEG en bij Euratom, ontstaat geleidelijk het verschijnsel van een groeiend aantal missies van staten die geen lid der organisaties zijn.

Zo zijn er voor ons diplomatieke werk dus een drietal contacten : met de Commissies, en ook wel met de andere instellingen van EEG en Euratom; onderling tussen de Missies der zes Lid-Staten; en met de missies van derde landen. Daarbij en daarnaast onderhoudt ieder onzer uiteraard goede verhoudingen met de Ambassade van zijn land bij de Koning der Belgen.

Over onze verhoudingen tot de Commissies sprak ik reeds, gelijk ook in mijn rapport van 4 november j.l.

Wat betreft de verhoudingen tot de Assemblée : wij zijn gewoonlijk bij haar vergaderingen te Straatsburg aanwezig, waar wij in de zaal gereserveerde plaatsen hebben; haar Presidium nodigt ons ook voor "social gatherings" uit; doch verder bepaalt zich ons contact tot dat met onze landgenoten uit haar midden en met toevallige vrienden van andere nationaliteit. Ieder/maakte uiteraard zijn opwachting bij de president.

Met de president van het Hof staan wij allen goed.

Met Economisch en Sociaal Comité is geen orgaan der gemeenschappen; toch hebben wij daarmee veel contacten, waaraan door tijdgebrek dezersijds nog niet alles is gedaan wat wij zouden kunnen doen.

Over onze onderlinge verhoudingen sprak ik reeds.

Reeds bijna alle nieuw aangestelde Hoofden van missies van derde landen hebben bij mij hun opwachting gemaakt; de verhoudingen zijn goed, al wordt multilateraal contact onzerzijds én hunnerzijds vermeden.

Dit alles zal zich stellig in 1960 nader gaan aftekenen.

Intussen zorgt de Belgische regering ervoor dat wij bij bepaalde gelegenheden in de algemene diplomatieke kring worden genodigd. De meesten onzer, ook ik, voldoen aan die invitaties, doch onthouden ons van meer intensief contact met het eigenlijke Corps Diplomatique dan de vormen bij toevallige ontmoetingen vereisen. Dat met sommige Hoofden van andere missies bij het Belgische Hof dan de eigen nationale persoonlijke banden bestaan, staat hierbuiten.

Een scherpe analyse tussen de diplomatieke en de organisatorische zijde van mijn werk en van dat mijner medewerkers, kan ik niet geven. Ik zou het zo willen stellen : zouden de missies alleen nationale werk-kantoren zijn terwille van de voorbereiding van de Raadsvergaderingen, dan zouden zij "status" missen, en dan zouden vermoedelijk de Commissies en haar staven minder dan nu bereid zijn hun gehoor te geven; zouden zij anderzijds echter diplomatieke missies zijn zonder organisatorisch in het dagelijkse werk te zijn ingeschakeld, dan zou hun contact met de organisaties van EEG en Euratom te zeer beperkt kunnen worden tot informatieve arbeid, receptief en actief, en zou hun optreden in conflicten al te zeer op "stappen" kunnen gelijken. Eigenlijke "démarches" zijn nu uitzondering. Kortom : de diplomatieke kant geeft ons houvast tegenover de organisatie als geheel en vooral tegenover de Commissies ; de organisatorische kant geeft ons houvast bij het dagelijkse werk in de talloze materiële en procedurele problemen.

6.- WERKGROEPEN EN COMITES

Het aantal der bestaande werkgroepen, onder welke naam dan ook, is reeds zeer uitgebreid geworden. Het is geen eenvoudige taak, dit complex langs vaste lijnen te analyseren.

Hieronder zal worden ingegaan op de volgende punten :

- a. initiatief van Commissiezijde, van Raadszijde, of voortgekomen uit diplomatiek contact tussen de Lid-Staten,
- b. leiding en secretariaat,
- c. samenstelling en woordvoerders,
- d. organisatorische plaats en taken : verhouding tot de betrokken Commissie, tot de betrokken Raad (of Comité van Permanente Vertegenwoordigers), tot de betrokken conferentie, tot de eigen regering,
- e. contacten der delegaties met hun nationale missie, mondeling, rapportage, of ... niet,
- f. Het verschijnsel van de à titre personnel door de Commissies opgeroepen nationale deskundigen.

a. Initiatief

Gewoonlijk komt een werkgroep normaal voort uit de behoefte zich deskundig te doen voorlichten en/of op deskundig niveau coördinatie te doen voorbereiden of zelfs te bereiken. Als vanzelf ligt het initiatief dan bij een college of conferentie.

Toch is er af en toe een wedstrijd om het initiatief, n.l. bij die zaken waar de vraag interessant is of met name leiding en secretariaat behoren aan de "Europese" dan wel aan de "nationale" zijde. Voorbeelden zijn er reeds verschillende geweest: het meest recente was de poging-Hallstein het plan-Wigny onmiddellijk in werkgroepen der Commissie - en der Hoge Autoriteit - te krijgen, waarbij hij dan vooral aan de Commissie EEG dacht.

Ietwat op zichzelf stond het initiatief voor de bestaande en goed werkende werkgroep welke als Comité-Rey onder diens leiding de zes Directeuren-Generaal voor de Handelspolitiek uit de hoofdsteden verenigt met de zes Permanente Vertegenwoordigers: daar lag het initiatief-Rey parallel met een behoefte dezer Directeuren-Generaal zelf, die liever een eigen kring wilden vormen dan "onder" dit of dat andere college te vallen, vooral nu zij niet alleen vragen van verdragstoepassing wilden bespreken, doch ook andere, welke de letter van het verdrag te boven gaan, of op verdragstermijnen vooruitlopen.

Misverstand was er soms, wanneer een der twee Raden of beide tezamen een werkgroep instelden: haar plaats lag dan niet steeds duidelijk vast. Het ware gewenst dat de Raadsvoorzitter hierin steeds de bedoeling concreet zou preciseren.

Waarom is dit alles interessant, waarom is hierover zo vaak toustrekkerij?

Ten eerste vrees ik, gelijk in mijn recente stemmingsrapport over beide Commissies gezegd, dat er bij de Commissies een zekere gretigheid bestaat, deels voortgekomen uit vrees voor eigen positie, deels ook uit politieke afwijzing van een "Europe des Patries", dat zou strijden met de z.g. supranationals opzet der huidige verdragen.

Maar is een door en onder de Raad geschapen werkgroep dan minder Europees dan een der Commissie(s)?

In theorie: ja. De taak der Commissies is een andere dan die der Raden en stellig dan die der regeringen, ook al is de Raad dan gemeenschapsorgaan.

In de praktijk kan men echter niet altijd zo scherp onderscheiden, al ben ik wel geneigd om te adviseren dat de Raden grote zaken zo veel mogelijk aan de Commissies "zelf" ter voorbereiding geven. De verdere gang van zaken inzake het plan-wigny zal in dit opzicht interessant kunnen worden.

b. Leiding en secretariaat

Is de vraag der leiding ener werkgroep vaak doortrokken met institutionele of politieke overwegingen - groep-Rey die Comité Spécial voor de Europese Associatie heet, Universiteitsgroep-Hirsch, en zo meer - de vraag van het secretariaat is vooral van belang voor de taken bij het ontwerpen der stukken, vooral ook van het eindverslag. Dit was bij genoemd Speciaal Comité eerst een grote vraag, doch de aanvankelijke poging tot samenwerking tussen het secretariaat der Commissie EEG en het secretariaat-Calmes schijnt wel te zijn uitgelopen op een vrij vast secretariaat bij de Commissie.

Bij werkgroepen van Raden en Comité van Permanente Vertegenwoordigers wordt de leiding gewoonlijk toevertrouwd aan het land dat de Raden tijdelijk voorzit. Dan is er echter in het nationale kader van dat land de vraag, of een Missielid dan wel een ambtenaar uit de hoofdstad moet voorzitten : persoonlijk meen ik, dat waar enigszins mogelijk een lid der betrokken missie moet presidieren, daar anders die missie niet in staat is, dit werk te (doen) passen in het totale kader van haar Brusselse optreden, waar het tech behoort.

c. Samenstelling en woordvoerders

Werkgroepen in het strikt Brusselse kader geven over hun samenstelling en betreffende de woordvoerders gewoonlijk geen vermeldenswaardige moeilijkheden : zij bestaan gewoonlijk uit vertegenwoordigers der zes missies, plus afgevaardigden der Commissie(s).

Daarnaast zijn er die werkgroepen, waar men met opzet deskundigen uit de hoofdsteden bijeenbrengt, al of niet met deskundigen der Commissie(s). Niet alle zes landen volgen hierin hetzelfde patroon. Sommige landen leggen dan de nadruk op hun hoofdstedelijke ambtenaren, ook als woordvoerder, andere op de medewerkers hunner missie, ook om hun standpunt uiteen te zetten.

Laat men het woordvoeren over aan deskundigen uit de hoofdsteden, dan zijn drie dingen nodig :

- a.-** dat in de hoofdstad tevoren gecoördineerd wordt,
b.- dat de missie vóór de vergadering te Brussel van de instructies op de hoogte wordt gesteld,
c.- dat na afloop aan de missie wordt medegedeeld wat er in de betrokken vergadering te Brussel is gebeurd.

d. Organisatorische plaats

Hier gaat het m.i. om twee vragen : ten eerste om die ener vaste rapportage, zowel als werkgroep naar de nationale instanties, naar het lichaam dat haar heeft gevormd, alsook

per land, missies inbegrepen; en om het recht tot besluiten te komen. Deze beide vragen worden tot heden vrij bevredigend pragmatisch beantwoord.

e. Rapportage

Ik deed reeds uitkomen, ook in berichtgeving ad hoc, dat het wenselijk is dat elke nationale woordvoerder in een werkgroep ervoor zorgt dat zijn nationale missie hetzij tevoren en na afloop mondeling wordt ingelicht, hetzij binnen drie etmalen een kort zakelijk schriftelijke rapportje heeft. Bij bijna elke missie houdt men zich hieraan, doch wij (en misschien de Duitse) staan vaak voor de moeilijkheid dat wij pas mededelingen ontvingen nadat de betrokken zaak in een ander kader alhier door ons moest zijn en was besproken. Volkomen begrijp ik, dat mijn verlangen niet altijd gemakkelijk te bevredigen zal zijn, doch anderzijds is het nu nog in redelijkheid te stellen; als wij eenmaal "achter" zouden geraken, kon het probleem/geheel over het hoofd groeien

ons

f. Deskundige op eigen gezag

Toen destijds een der Commissies nationale deskundigen à titre strictement personnel voor besprekingen uit de hoofdsteden liet komen, heeft Nederland opgemerkt, dat een nationale ambtenaar in dit soort werk nooit voor zichzelf kan optreden. Sindsdien is mij dit soort besprekingen dan ook niet meer opgevallen, al is het m.i. wel normaal dat er af en toe informatieve gesprekken plaatsvinden tussen ambtenaren der Commissies en nationale functionarissen uit de hoofdsteden, waarbij laatstgenoemde zich leent tot een persoonlijke uiteenzetting ter voorlichting van de betrokken Commissie: hij blijft dan echter m.i. verantwoordelijkheid als ambtenaar dragen.

7.- CONTACTEN TUSSEN LANDGENOTEN

Een principieel en praktisch interessante vraag is, hoe de contacten moeten worden onderhouden tussen landgenoten die in of bij de organisaties werken.

Daarbij komt ook de vraag aan de orde van de door sommige regeringen voorgestane "detachering" van ambtenaren uit de hoofdstad bij het apparaat der Commissies, over welk probleem ik reeds enige malen ad hoc heb gerapporteerd.

Ik betrek in dit gehele verband ook de landgenoten die lid van de Commissies zijn.

Uiteraard is contact tussen alle alhier werkende landgenoten gewenst; stellig tussen hen die verantwoordelijke posten bekleden. Wij streven daar dan ook over en weer, van "Europese" en van "nationale" zijde naar, doch ons aantal is groot en de beschikbare tijd heel gering.

Wat voor het werk essentieel is, is contact tijdens onze missie met de heren Mansholt en Sassen en met de Nederlandse voormannen van de beide staven en van het secretariaat-Calmes. Ons contact met de heren Mansholt en Sassen en hun kabinetschefs groeit en wordt ook hunnerzijds steeds meer met onze missie gezocht en bevorderd. Waarin ik door tijdsgebrek nog niet voldoende slaagde, dat is het contact met de Nederlandse voormannen bij de diensten der beide Commissies en bij het secretariaat-Calmes : het beperkte zich nog teveel tot enige figuren. Doch mijn medewerkers en ik namen ons reeds een tijd geleden voor, het meer te cultiveren.

Dit alles werkt des te beter wanneer er ook met de hoofdstad goed contact bestaat : het is bijzonder nuttig om Haagse "policy making" figuren met Nederlandse "policy making" Europese ambtenaren in aanraking te brengen, ook buiten het werk. Ook hierin zal ik pogen diligent te zijn; er zitten reeds enige afspraken in de lucht, doch tot heden was er teveel tijdsgebrek dezerzijds.

Het is Uwer Excellentie ook uit mijn berichtgeving wel bekend, dat met name Bonn en Parijs het plan hebben, een voorstel te doen - dat ten dage van het Interim-Comité in 1957 niet slaagde -, de Europese staf althans ten dele te doen bestaan uit ambtenaren, door en uit de hoofdsteden voor b.v. 2 of 3 jaren gedetacheerd. De redenering is dat het een voor de Europese zaak hier en "thuis" nuttige doorstroming zou geven en bovendien een remmende invloed op de Europese salarissen zou kunnen hebben. De Duitsers volgden dit stelsel blijkbaar tussen Bonn en de "Länder", de Fransen bij diverse internationale organisaties. Het door mij sterk gevoelde bezwaar zou zijn dat er dan niemand meer is die eens een gewaagd "Europees" voorstel durft te doen, uit vrees dat hij zijn promotiekansen "thuis" verspeelt, en dat wij dan langs een omweg toch bij "l'Europe des Patries" terecht komen, temeer omdat niemand dan hier voldoende ervaring opdoet om goed Europees werkzaam te kunnen zijn : een periode van drie jaren is nauwelijks genoeg om zich in te werken.

8.- BENELUX

Persoonlijk bemerk ik hier van Benelux het volgende :

- a.- ministerieel overleg vóór de Raadsvergaderingen en conferenties, wanneer daarvoor tijd en gelegenheid bestaat,
- b.- geregeld contact tussen de Belgische, Luxemburgse en Nederlandse Missies,
- c.- besprekingen tussen de Benelux-delegaties betreffende b.v. het Speciaal Comité Rey en de groep-Rey der Directeuren-Generaal,
- d.- berichten over voorbereidend werk door officiële Benelux-instanties.

Mijn enige klacht is, en ik rapporteerde daarover reeds, dat de resultaten van punt d.- mijn Missie óf níét óf pas veel later onder ogen komen.

9.- POLITIEKE BESCHOUWING

Politiek blijft voor onze regering, voor de ministeriële en andere delegaties naar EEG en Euratom, en voor mijn missie uiteraard steeds de moeilijkheid voorop staan, onze nationale belangen goed te behartigen en tegelijkertijd de verdragen loyaal uit te voeren; dat dit als moeilijkheid wordt betiteld, komt voort uit het feit, dat "integratie" van zes uiteenlopende stelsels tot een geheel per definitie medebrengt dat er in elk der zes huishoudingen vrij veel zal moeten worden aangepast. En deze aanpassing is: verandering. Waar men bepaalde gewoonten heeft ten opzichte van bepaalde nationale belangen, ligt dus conflictstof, zowel in Den Haag als bij de confrontatie met de anderen te Brussel.

Voor mijn missie gaat het er dus om, in hoeverre zij vrijheid van beweging heeft en, waar zij wordt geïnstrueerd, hoe haar instructies luiden; en tevens om alhier met ieder goede persoonlijke en - als dat kan - zakelijke verhoudingen te hebben.

Ik laat de persoonlijke verhoudingen alhier nu maar verder rusten, daar die over de algemene lijn prima zijn, ook waar zakelijk min of meer diepgaand verschil van mening bestaat.

Men heeft mij niet alleen in de onderhandelingsjaren 1955-1957 van diverse zijden vaak gezegd dat onze delegatie meer en sterker gedetailleerde instructies had dan wie dan ook, doch deze opmerking hoor ik ook nu nog geregeld, zowel van de zijde beider Commissies, als van de zijde mijner collegas. En ik meen dat de opmerking feitelijk juist is.

Dan sta ik dus voor de vraag, of deze Nederlandse gewoonte een goede is. Ik zou dat als volgt willen beantwoorden: het komt mij persoonlijk voor, dat het nuttig zou kunnen zijn wanneer Den Haag mij niet onmiddellijk gedetailleerd instrueert zodra een zaak hier ter sprake komt, doch zich in eerste instantie zou bepalen tot het aangeven van een zeer algemene lijn - welke ik trouwens nu na twee jaren wel vermeen te hebben gevoeld -, omdat mijn rapport af te wachten en dan, aan de hand daarvan en van de beschikbare stukken, scherper te detailleren. Zo een praktijk lijkt mij ook voor het Departement en voor de andere Departementen in Den Haag gemakkelijker. Immers, wanneer men tevoren alles precies gereedmaakt, dan komt men in vele gevallen later voor de situatie te staan, dat zulks niet meer of niet geheel past op de situatie zoals die na "de eerste ronde" te Brussel in feite is. Den Haag is dan teleurgesteld dat het vele moeisame werk niet geheel is overgenomen, en mijn missie heeft de wroeging dat iets "niet haalde". Zou men echter "de eerste ronde" alhier afwachten, dan kan Den Haag op die basis scherper oordelen; ik kan mijn rapportage daarop richten.

Of Uwe Excellentie hiervoor gezocht, zal m.i. wel afhangen van ten eerste de gewoonte welke Zij ten opzichte van andere missies heeft, en voorts van haar vertrouwen in deze missie.

Wat gebeurt er in de huidige situatie nu?

Gewoonlijk dit : mijn vijf collegas praten ronduit met de Commissies en beoordelen dan hoe zij persoonlijk moeten reageren, dat is :

- a.- wat zij "thuis" kunnen gaan verdedigen,
- b.- wat zij ineens moeten afwijzen,
- c.- wat zij verder moeten overwegen voordat zij - al of niet na gedetailleerde instructie - er verder over kunnen praten.

Van mijn kant moet ik echter, bepaald veel méér dan enige andere Permanent Vertegenwoordiger, hetzij dadelijk met finesses komen, hetzij zeggen dat ik het zal overbrengen en dan verder zal kunnen praten. Daardoor ben ik nogal eens de rem op een op zichzelf nog persoonlijk en onverbindend multilateraal of bilateraal gesprek, hetzij met (de) andere Permanente Vertegenwoordigers, hetzij met de Commissie(s). En juist made daardoor ontstond hier de reputatie onzer missie, de lastigste te zijn, terwijl het in wezen en over de gehele lijn van een zich hier ontvouwende vraagstuk, niet (altijd) zo is.

Ik weet wel, dat dit goeddeels voortkwam uit het drama der vrijhandelszone, doch het werkte in het gehele werk dóór.

Graag geef ik toe dat dit alles de laatste maanden wat anders is komen te liggen : mijn instructies worden merkbaar ruimer.

Ik vraag niet wat b.v. de Belgen aan "ruimte" hebben, want hun ruimte is in hun stijl van werken steeds enorm groot, zelfs in de latere fases van een probleem. Doch de enige uitzondering ben ik toch ook niet erg graag.

CONCLUSIES

Het is steeds moeilijk, bij het werk voor en in de Raden, en voor het Comité van Permanente Vertegenwoordigers en de diverse comités en werkgroepen voor ogen te houden, dat dit niet alleen ontmoetingen tussen een nationale delegatie en tussen haar en de Commissie(s) zijn, doch dat met name de Raad "gemeenschapsorgaan" is : het is verre van eenvoudig, Europees te denken en te werken bij het maken en uitvoeren van nationale instructies. De algemene politieke zijde daarvan, ook als strategie voor ons land, blijft alle aandacht verdienen.

Het is essentieel dat Den Haag de missie ook doet knutselen bij het werk van hen, die voor comités of werkgroepen naar Brussel uit Den Haag overkomen : bij diverse werkgroepen fault dat nog, waardoor mijn missie vaak in het duister komt terwijl andere missies precies op de hoogte zijn.

Het is gewenst dat mijn missie beter op de hoogte wordt gehouden van het werk der Benelux-organen in zaken welke EEG of Euratom raken of vermoedelijk zullen gaan raken.

Wat méér vrijheid van beweging komt mij voor de Nederlandse Missie nodig voor.

x Vragen van interne werkverdeling en in het algemeen van de samenstelling mijner missie behandeld ik in dit rapport niet, daar dat buiten het kader van een "stemmingsbericht" zou vallen.

In het algemeen is mijn conclusie dat alles ook van de "nationale" kant beter loopt dan in 1958 en begin 1959 nog het geval was.

Binnenkort hoop ik dus een stemmingsrapport te maken over de missies van derde landen, niet-leden van EEG en Euratom.

De Permanent Vertegenwoordiger,

J. Linthorst Homan